

C.L.C. van Nieuwenhuizen (1908-1988)

Herinneringen aan prominente personen uit een recent verleden kan men over twee categorieën verdelen. De meeste historische figuren dragen we trefwoordsgewijs in gedachtenis, waarbij het aantal trefwoorden evenredig is met zowel de actieradius en maatschappelijke impact van de betrokkene als onze eigen geheugenkracht. Van sommigen echter worden die trefwoorden overschaduwed door de persoonlijke indruk die mensen op ons hebben nagelaten: indrukken die in kwantiteit variëren van impressie tot begeestering en in kwaliteit van aanbidding tot verguizing. Helaas (soms gelukkig!) moet de (medisch-)historicus het meestal slechts doen met trefwoorden, ingekaderd in het tijdsgewricht waarin de betrokkene zijn activiteiten heeft ontplooid.

Voor de biografische miniatuur van Christiaan Lambertus Cornelis van Nieuwenhuizen hebben we aan trefwoorden geen gebrek: hartchirurgie, Antonius, geriatrie, KNMG, LSV, Nederlandse Hartstichting, WHO, Europa, en meer. De inkadering in de ontwikkeling van de naoorlogse gezondheidszorg is echter minder gemakkelijk, te meer daar het veelvuldig gebruik in de levensberichten over Van Nieuwenhuizen van termen als 'team', 'comité', 'college' en andere benamingen voor collectieven, een weging vereist van de rol die de betrokkene in al deze 'netwerken' heeft gespeeld. Zoveel is, ook zonder de uitwerking van beide elementen, wel duidelijk, dat hier een man in beeld is die een vitale rol in de recente ontwikkeling van de Nederlandse gezondheidszorg heeft gespeeld.

Van Nieuwenhuizen werd in 1908 geboren, studeerde geneeskunde aan de Utrechtse universiteit, waar hij in 1933 het artsexamen aflegde en in datzelfde jaar onder leiding van Hijmans van den Bergh begon aan zijn opleiding tot internist. Eenmaal gevestigd (1938) en voor-

zien van een doctorstitel, die hij op een proefschrift over 'De veneuze bloeddruk na lichamelijke inspanning' had behaald, profileerde hij al snel zijn cardiologische belangstelling, enerzijds door tal van wetenschappelijke publikaties en anderzijds door daadwerkelijke betrokkenheid bij de vroegere hartchirurgische activiteiten. De ontmoeting in 1948 met M.C.A. Klinkenberg, de legendarische chirurg van het Sint Antonius Ziekenhuis te Utrecht, betekende het begin van een even glorieus als tumultueus tijdvak in de geschiedenis van de Nederlandse hartchirurgie c.q. thoraxchirurgie, waarin het hartteam van het Antonius zo'n centrale rol speelde. Buiten de kliniek en buiten de cardiologie als klinisch specialisme etaleerde Van Nieuwenhuizen intussen zijn talenten als organisator en stimulator. Zijn erelidmaatschap van de KNMG en van de Nederlandse Vereniging voor Geriatrie indiceren voldoende zijn verdiensten voor beide organisaties; hij was medeoprichter van de Nederlandse Hartstichting en van de Landelijke Specialisten Vereniging, en op internationaal vlak van de Europese Vereniging van Stafartsen. Die internationale activiteiten waren voor hem in 1973 de opstap naar het professoraat, toen de Utrechtse universiteit hem benoemde tot bijzonder hoogleraar in 'de internationale aspecten van de beoefening der geneeskunde'.

Van Nieuwenhuizen is niet de eerste uit de reeks van bijschriften bij wie de verzuuchting past, dat de opgesomde trefwoorden verlangend maken naar een meer omvattende en vooral ook meer evaluerende bestudering van het recente medische verleden, maar hij behoort wel tot de categorie voor wie zo'n studie het vruchtbaarst zal zijn. •

prof.dr M.J. van Lieburg

Foto: André Voet, Zeist